

erne Oppebørselen af Tienden under saadanne Former og under de Betingelser, hvorunder Betalingen er stipuleret. Amtstuerne kan man ikke paalægge at oppebære Korn in natura, at forhandle det, at modtage det paa visse Steder, hvor Yderne ere pligtige at føre det hen, o. s. v. Jeg troer derfor, at en væsentlig anden Oppebørselsmaade af den accorderede Tiende end den, som nu finder Sted, neppe kan indtræde; idet Ringeste ikke uden temmelig betydelige Forberedelser, uden en Afsløsning af Tienden, og det er naturligtvis et ganske andet Spørgsmaal. Men jeg tør ikke forbigaae det, fordi det er et saa overordentlig vigtigt Punkt, at den ærede Forspørger syntes under Tiendeoppebørselsmaaden at forstaae noget ganske Andet, end hvad dette Ord synes mig at betegne, thi han gik væsentlig ind paa Tiendebyrden og Tiendeplichten. Han sagde, at en stor Deel af Befolkningen antog, at Tienden nu udredes ubilligt og uretfærdigt, og at denne Ubillighed og Uretfærdighed ikke laae i Maaden hvorpaa den udredes, men deri, at den udredes af visse Eiendomme og ikke af andre, og han antydede altsaa, saavidt jeg forstod ham, at de Misfornøiede forlangte en anden Fordeling af Tienden; men forsaavidt det var Meningen, maa jeg fra mit Standpunkt paa det Bestemteste udtale, at det vilde være det Uretfærdigste og Ubilligste, som kunde see, uden videre at tage den Byde, som nu hæfter paa visse Eiendomme, og med hvilken de i Aarhundreder ere gaaede fra Mand til Mand, og lægge den paa andre Eiendomme, paa hvilke den i Aarhundreder ikke har hvilet, og som i Aarhundreder ere gaaede fra Mand til Mand uden denne Byrde. Lad os stille os disse Punkter klart for Sie. Naar Fordringen træder frem, da vil jeg heller ikke for min Deel omgaae at svare paa denne Fordring. Det gjælder om Tienden i en endnu højere Grad — thi den er ældre og har ligget fastere, — hvad der gjælder om en stor Deel af Hartkornsskatten. Det er en Indtægt, om hvilken — hvad enten man vil sige, at det er Kirken eller Staten, som har denne Indtægt, som oppebærer den som et Tilgodehavende, som en Prioritet, der staaer i hne Eiendomme, og

som den anvender til hvilken Formaal den vil — hverken Staten eller Kirken kan være berettiget til at sige: vi affræve en Deel af hvad vi have Ret til i disse Eiendomme, og lægge den paa de øvrige Eiendomme. Det gaaer ikke an, det vilde være uretfærdigt og ubilligt, og man maa endelig, for ogsaa at tage det med, ikke glemme, at naar man taler om en Fordeling af Tienden, ja selv blot om Oppebørselen af Tienden, saa er der at tænke paa mere end paa den saakaldte Præstetiende, thi vi vide Alle, at der gives 2 andre Tiendeparter, som hver for sig ere ligesaa store som Præstetienden, og for deres Oppebørsel paa anden Maade end hidtil vilde det ikke være let at sørge. Men endnu mindre, antager jeg, vilde vel selv den, som vil have Præstetienden anderledes fordeelt, uagtet jeg ikke kan vide, hvorvidt han vilde kunne gaae, forlange, at den Tiende, som visse Private have Ret til at have af visse Eiendomme skulde fordeles ogsaa paa andre Eiendomme. Naar nemlig Præsten i et Sogn har Ret til at have Tiende af det og det Hartkorn, men ikke af det og det, og der ved Siden af Præsten staaer en privat Mand, som eier Kongetienden i dette Sogn og har Ret til at have Tiende af det og det Hartkorn, men ikke af det og det, og naar man da vilde udtale med Hensyn til Præstetienden, at herefter skulde Præsten have Tiende uden videre ogsaa af det nu tiendefrie Hartkorn, maatte vel det Samme gjælde om den Private's Ret, saa at man kunde henvisse den private Kongetiendebeier til at have den Deel af Tienden, som skulde estergives Yderne, hos dem, paa hvem han hidtil ingen Krav havde. Dette har jeg taget med, fordi jeg ikke vilde forbigaae, hvad der saaledes var antydet, uagtet jeg kunde have omgaaet det ved at holde mig blot til, hvad der forelaae, nemlig Oppebørselsmaaden.

Jeg vil endnu, for at bekræfte, hvad jeg før sagde om Banskelligheden af at tilvejebringe blot Forarbejderne, tilføje en lille Notice. Spørgsmaalet om Forandringen af Geistlighedens Lønningsmaade er reist og behandlet i et Land, hvor Forholdene for endel ere meget beslagtede med vore, fordi de ere ordnede ved samme Lovgivning, skjøndt de vel i visse Punkter